



Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Č. j.: MSMT-17092/2024-1

Opatření obecné povahy

Přijímací řízení

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) jako příslušný správní orgán podle ustanovení § 5a zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, určuje:

I.

(1) Cizinci podle § 1 odst. 1 zákona o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále také „cizinec“), se při přijímacím řízení ke vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách pro školní rok 2025/2026 promíjí na žádost přijímací zkouška z českého jazyka, pokud je součástí přijímací zkoušky. Znalost českého jazyka, která je nezbytná pro vzdělávání v daném oboru vzdělání, škola u této osoby ověří rozhovorem.

(2) Cizinec má na základě žádosti připojené k přihlášce ke vzdělávání ve střední škole právo konat písemný test jednotné přijímací zkoušky ze vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace v ukrajinském jazyce.

(3) Škola může písemný test školní přijímací zkoušky cizinci na základě žádosti připojené k přihlášce ke vzdělávání ve střední škole zadat v ukrajinském jazyce. Sdělení o tom, zda škola umožní toto zadání v ukrajinském jazyce, ředitel školy zveřejní spolu se skutečnostmi podle § 60 odst. 1 školského zákona. Pokud škola písemný test jednotné nebo školní přijímací zkoušky zadá v českém jazyce, navyšuje se cizinci časový limit pro vypracování testu o 25 % a má právo použít překladový slovník.

(4) Společně s žádostí podle odstavce 1, 2 nebo 3 uchazeč doloží, že je cizincem podle § 1 odst. 1 zákona o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace.

II.

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti dnem 18. října 2024.

Odůvodnění

Podle § 5a zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, může MŠMT určit opatřením obecné povahy ve vztahu k cizincům s dočasnou ochranou mj. odlišný způsob nebo podmínky přijímání ke vzdělávání nebo ukončování vzdělávání, pokud by postup podle školského zákona nebo tohoto zákona nebyl možný nebo by způsobil nezanedbatelné obtíže.

Dne 24. února 2022 vypukl ozbrojený konflikt na území Ukrajiny invazí vojsk Ruské federace.

V návaznosti na to vznikla migrační vlna z území Ukrajiny. V reakci na ni byl Evropskou unií poprvé v historii aktivován čl. 5 směrnice Rady 2001/55/ES, na jehož základě byla v březnu 2022 vyhlášena na území Evropské unie dočasná ochrana pro osoby prchající z území Ukrajiny. V této situaci pak bylo v České republice přijato několik zákonů, které se souhrnně označují jako „Lex Ukrajina“. Konkrétně pro oblast školství jde o zákon č. 67/2022 Sb., který upravuje zvláštní opatření ve školství potřebné pro zvládnutí velkého množství příchozích osob.

V zákoně č. 67/2022 Sb. (ve znění před jeho novelizací) byly stanoveny úpravy přijímacího řízení pro cizince s dočasnou ochranou při přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání pro školní rok 2022/2023. Pro přijímací řízení pro další školní roky právní předpisy nestanoví přímo úlevy pro cizince s dočasnou ochranou, ale novelou zákona vyhlášenou pod č. 199/2022 Sb. se doplnil § 5a, který dává možnost MŠMT vydat toto opatření obecné povahy.

Aktuálně je platnost zákona č. 67/2022 Sb., ve znění zákona č. 454/2023 Sb. stanovena do 31. srpna 2025. Celá řada opatření ve školství je nově s ohledem na vyvíjející se situaci s novým právním zněním omezena na děti, žáky nebo studenty, kteří jsou cizinci podle tohoto zákona a kteří požívají dočasnou ochrany podle § 1 odst. 1 po dobu kratší než 12 měsíců.

Z důvodu nedostatečného porozumění českému jazyku mají cizinci s dočasnou ochranou značně ztížen přístup ke střednímu a vyššímu odbornému vzdělávání v důsledku nedostatečné znalosti českého jazyka, ačkoli by jinak měli předpoklady ke studiu. Je třeba zohlednit, že uvedení cizinci svůj příjezd do České republiky neplánovali a také že průběžně dochází k pohybu osob s dočasnou ochranou, tedy průběžně přicházejí i „noví“ cizinci s dočasnou ochranou. Pokud žák ze zahraničí nastoupí do české základní školy, ztrácí možnost žádat o prominutí zkoušky z českého jazyka.

S ohledem na výše uvedené a dobu potřebnou k osvojení jazyka na úroveň potřebnou k vykonání přijímací zkoušky z českého jazyka se pro tento školní rok uvažovalo o omezení opatření na uchazeče-cizince, kteří v České republice pobývají kratší dobu, např. méně než 36 měsíců. Nicméně pro zachování stejných práv i pro další kola přijímacího řízení a pro všechny uchazeče, kteří přicházeli do České republiky postupně v průběhu roku 2022 (omezení na 36 měsíců by trvalo přibližně do března 2025), jsou opatření nastavena plošně stejně jako v předchozích letech.

K čl. I

K odst. 1

Zvláštní úpravy se vztahují na cizince s dočasnou ochranou.

Podle běžné úpravy v § 20 odst. 4 školského zákona se na žádost promíjí přijímací zkouška z českého jazyka těm osobám, které „získaly předchozí vzdělání ve škole mimo území České republiky“.

Opatřením obecné povahy se staví na jisto, že úlevy v rozsahu podle § 20 odst. 4 školského zákona se budou vztahovat na všechny cizince s dočasnou ochranou, kteří v České republice pobývají.

Uchazeč musí společně s žádostí doložit doklad o dočasné ochraně. V zásadě postačuje doložení prosté kopie. Není však vyloučené, že tento cizinec bude právně postupovat přímo podle školského zákona (§ 20 odst. 4), kdy musí doložit, že je „osobou, která získala předchozí vzdělání ve škole mimo území ČR“, a doložení dokladu o dočasné ochraně tedy nebude v tomto případě nezbytné, jelikož bude postupovat přímo podle školského zákona.

Na prominutí zkoušky podle tohoto opatření obecné povahy se jinak uplatní všechna pravidla podle školského zákona a prováděcích předpisů. Zkouška se promíjí na žádost uchazeče. Z jeho strany se tedy jedná o možnost výběru, zda ji chce, nebo nechce konat. Škola úroveň znalosti českého jazyka v případě, kdy je prominuta zkouška z českého jazyka, která je součástí kritérií přijímacího řízení, povinně ověřuje rozhovorem, při kterém se zjišťuje, zda je uchazeč schopen se zapojit do vzdělávání se v daném oboru vzdělání (srov. s § 20 odst. 4 školského zákona). Při stanovování kritérií a vedení rozhovoru doporučujeme postupovat v souladu s *Informací k přijímacímu řízení do středního vzdělávání uchazečů ze zahraničí*, která je dostupná na odkazu <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani/prijimani-na-stredni-skoly-a-konzervatore>.

K odst. 2

Tímto výrokem se stanoví obdobně, jako bylo pravidlo upraveno přímo zákonem č. 67/2022 Sb., možnost volby konání jednotné zkoušky z oboru Matematika a její aplikace jak v českém, tak ukrajinském jazyce.

Potřeba umožnit konání testu v ukrajinském jazyce vychází z předpokladu, že znalost českého jazyka uchazečů požívajících dočasné ochrany není na takové úrovni, aby uchazeči zvládli matematickou nebo jinou terminologii potřebnou pro přijímací test. Pro pochopení zadání je dobrá znalost českého jazyka předpokladem, který však na dostatečné úrovni pro tyto cizince s dočasnou ochranou neplatí. Neznalost odborných termínů znesnadňuje pochopení zadání a možnost prokázat znalost matematiky a její aplikace.

Pokud má cizinec zájem konat tuto zkoušku v ukrajinském jazyce, pak musí takovou žádost připojit k přihlášce ke vzdělávání ve střední škole společně s dokladem o dočasné ochraně, a to podle termínů ve školském zákoně. Nepožádá-li, pak koná zkoušku automaticky v českém jazyce.

K odst. 3

Stanoví se pravomoc školy zadat písemný test školní přijímací zkoušky v ukrajinském jazyce. Podmínkou je, že uchazeč o zadání v ukrajinském jazyce požádá. V takovém případě se časový limit zkoušky nenavýšuje.

V případě zkoušky zadané v českém jazyce má však automaticky (není nutné o toto žádat) časový limit navýšen o 25 % a může použít překladový slovník. Tato uzpůsobení vychází ze shodných uzpůsobení, které upravuje příloha č. 1 vyhlášky č. 422/2023 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů. Za běžného stavu je pro uzpůsobení přijímací zkoušky pro osoby s jiným rodným jazykem podmínkou doporučení ze školského poradenského zařízení. Tímto opatřením obecné povahy se uplatní úleva plošně všem dotčeným cizincům. Tento způsob se osvědčil již v předchozích letech.

Informaci o tom, zda uchazeči-cizinci školní přijímací zkoušku můžou konat v ukrajinském jazyce, ředitel školy zveřejní spolu s kritérii běžným postupem.

Žádost připojuje cizinec k přihlášce ke vzdělávání ve střední škole a k tomu doloží, zda a jak dlouho je osobou s dočasnou ochranou.

Jak se uvádí výše, navýšení času o 25 % je automatické a uchazeč o něj nemusí žádat. Pokud by uchazeč jinou žádost nedal, pak stejně i v tomto případě uchazeč musí prokázat (bez žádosti), že se na něj vztahuje dočasná ochrana, jinak se automatické navýšení času neuplatní.

K odst. 4

Jak bylo uvedeno u jednotlivých odstavců výše, uchazeč-cizinec musí doložit doklad o dočasné ochraně. V zásadě postačuje doložení prosté kopie.

K čl. II – Účinnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti dnem vyvěšení na úřední desce.

Poučení

Proti tomuto opatření obecné povahy podle § 173 odst. 2 správního řádu nelze podat opravný prostředek.

doc. PhDr. Mikuláš Bek, Ph.D.
ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Vyvěšeno dne 18. října 2024